

Linköpings kommun
kommun@linkoping.se

Rektorn vid Ekholmsskolan
magnus.thor@linkoping.se

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Ekholmsskolan
i Linköpings kommun

Tillsyn av Ekholmsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Linköpings kommun under hösten 2011 och våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Ekholmsskolan besöktes av Skolinspektionen den 4 och den 8 maj 2012.

I tillsynen av Ekholmsskolan har det även ingått en uppföljning av kvalitetsgranskningen Rektors ledarskap som genomfördes under år 2010. Med anledning av detta har en fördjupad tillsyn skett inom området Pedagogisk ledning och utvecklingen av utbildningen.

Helhetsbedömning

Rektorn som har det övergripande ansvaret för Ekholmsskolan har visioner och planer för att utveckla verksamheten. Rektorn behöver dock bli mer tydlig och aktiv i sitt pedagogiska ledarskap och i sitt ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet på skolan. I det arbetet ingår att öka insynen i lärarnas arbete och se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning. Det ingår också att tillsammans med lärarna analysera skolans resultat i förhållande till den undervisning som bedrivs, i syfte att utveckla verksamheten.

Ekholmsskolan befinner sig i en period av stora förändringar. Mycket arbete ägnas åt att implementera Lgr 11, samtidigt som personalstyrkan minskas till följd av minskat elevantal. Arbetet med att hitta former för att utarbeta skriftliga individuella utvecklingsplaner pågår. Det är viktigt att det arbetet fortgår och intensifieras, så att planerna framöver tydligt synliggör elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven för elev och vårdnadshavare.

En ny organisation för att hantera särskilt stöd till eleverna har införts. I denna organisation har biträdande rektor och skolans elevhälsa en viktig funktion. Skolan behöver dock se över de insatser som görs för elever som riskerar att inte nå målen/kunskapskraven. Rektorn måste säkerställa att elever får särskilt stöd i den omfattning och på det sätt som utredningen visat att de behöver. Det särskilda stödet får inte ges istället för undervisning i språkval och elevens val. Vidare behöver åtgärdsprogrammets kvalitet förbättras så att de kan fungera som ett verktyg i skolans arbete med särskilt stöd.

Av vad som framkommit i tillsynen är skolan lugn och trygg för eleverna. Skolan arbetar på olika sätt för att eleverna ska trivas och vara trygga i skolan. Exempelvis sker planerad inskolning av elever som kommer till skolan i årskurs 7 och olika gemensamma aktiviteter där samtliga elever på skolan deltar.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Ekholmsskolan i Linköpings kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Linköpings kommun att senast den 31 oktober 2012 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Utformningen av inflytandet anges inte i planeringen av verksamheten.

Det finns inte forum för samråd med eleverna enligt författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Säkerställa att planeringen för den närmare utformningen av inflytandet på skolan dokumenteras som en del av kvalitetsarbetet (4 kap. 4, 6 och 14 §§ skollagen)
- Säkerställa att det finns ett eller flera forum för samråd med eleverna (4 kap. 13 § skollagen).

Trygghet och studiero

Planen mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Säkerställa att skolans plan mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för hur de planerade åtgärderna från förra året har genomförts (6 kap. 8 § skollagen).
- Säkerställa att planen mot kränkande behandling upprättas under medverkan av eleverna (2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling (2006:1083)).

Särskilt stöd

Elever får inte det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte författningarnas krav.

Beslut om anpassad studiegång uppfyller inte författningarnas krav.

Beslut om elevs placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte enligt författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Säkerställa att de elever som behöver särskilt stöd får det i den omfattning och på det sätt som de har rätt till (3 kap. 8 § skollagen).
- Säkerställa att det av åtgärdsprogrammen framgår vilka behoven är och hur de ska tillgodoses (3 kap. 9 § skollagen).
- Säkerställa att beslut fattas för elever som får särskilt stöd enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (3 kap. 11 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Skriftliga bedömningar uppfyller inte författningarnas krav.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Säkerställa att skriftliga bedömningar innehåller en bedömning av elevens kunskaper i det ämne eleven inte nått de mål som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Säkerställa att samtliga lärare, minst en gång per termin, genomför utvecklingssamtal med eleven och elevens vårdnadshavare om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (10 kap. 12 § skollagen).
- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne eleven får undervisning i (10 kap. 13 § skollagen).
- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner sammanfattar konkret vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar som pedagogisk ledare och chef.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Säkerställa att rektorn har god kunskap om det inre arbetet på skolan (2 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar).

- Säkerställa att information om hur undervisningen bedrivs och analys av skolans resultat används för att utveckla verksamheten (4 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektorns ansvar).

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Skolenhetens ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

Säkerställa att det pedagogiska arbetet på skolenheten leds och samordnas av endast en rektor (2 kap. 9 § skollagen).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Språkval erbjuds inte enligt författningarnas krav.

Skolan har inte fungerande rutiner för närvarokontroll och rapportering av långvarig frånvaro till huvudmannen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Säkerställa att språkvalet inte används som en särskild stödåtgärd i olika ämnen eller för läsläsning (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap 6 § skolförordningen).
- Säkerställa att lärarna rapporterar elevers frånvaro enligt författningarnas krav (7 kap. 17 § skollagen).
- Säkerställa att huvudmannen får kännedom om långvarig frånvaro, så att huvudmannen kan ta sitt ansvar för att eleverna fullgör sin skolplikt och får sin rätt till utbildning (7 kap. 2 och 22 §§).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Utformningen av inflytandet anges inte i planeringen av verksamheten.

Det finns inte forum för samråd med eleverna enligt författningarnas krav.

Motivering:

Planering av elevernas inflytande som en del av skolans kvalitetsarbete

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Läroplanen förtydligar bland annat att läraren ska svara för att alla elever får reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för inflytandet ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. Den närmare utformningen av elevernas inflytande ska anges i planeringen av verksamheten. Planeringen är en del av skolans kvalitetsarbete och ska dokumenteras.

Av proposition 2009/10:165 förtydligas att varje skolenhet ska dokumentera sitt arbete med inflytande för samtliga inflytandenivåer utifrån de bestämmelser som finns om systematiskt kvalitetsarbete och med utgångspunkt från de nationella målen i läro- och kursplaner.

Rektorn har inkommit med viss dokumentation som visar formerna för elevinflytande på skolan, exempelvis elevråd och mentorstid. Ekholmsskolan har dock inte i planeringen av verksamheten, som en del av kvalitetsarbetet, dokumenterat den närmare utformningen av elevernas inflytande.

Rektorn behöver säkerställa att planeringen för den närmare utformningen av inflytandet dokumenteras som en del av skolenhetens kvalitetsarbete.

Forum för samråd

Av skollagen framgår att det vid varje skolenhet ska finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna. Inom ramen för ett eller flera av sådana forum ska eleverna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Rektorn har avsatt tid i kalendarier för elevrådsmöte tre tillfällen per termin. Klassråd ska enligt rektorn genomföras som förberedelse inför elevrådsmötena. Det framkommer dock i intervjun med elever att inte alla klasser har klassråd. Det framgår också att elever uppfattar att de inte kan påverka genom elevrådet.

Mentorstiden som varje klass har vid ett tillfälle varje vecka är i viss mån tänkt att fungera som ett forum för samråd. Men det används inte i dagsläget för detta ändamål i alla klasser.

Rektorn måste därför se till att det finns fungerande forum för samråd med eleverna.

Författning:

4 kap. 4, 6, 9, 13 och 14 §§ skollagen

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Planen mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska skolans plan mot kränkande behandling upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Ekholmsskolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2011/2012. Planen motsvarar till stora delar författningarnas krav. I planen saknas dock en redogörelse för hur föregående läsårs planerade åtgärder har genomförts. Tillsynen visar att elever inte har varit med om att upprätta planen. Det framgår av intervju med eleverna att de inte känner till planen.

Rektorn behöver se till att en redogörelse från föregående läsår ingår i planen, så att den till fullo motsvarar författningarnas krav. Rektorn måste även se till att elever är med om att upprätta planen och att samtliga elever känner till planen.

Författning:

6 kap. 8 § skollagen

2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling (2006:1083)

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Elever får inte det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte författningarnas krav.

Beslut om anpassad studiegång uppfyller inte författningarnas krav.

Beslut om elevs placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte enligt författningarnas krav.

Motivering:*Särskilt stöd*

Enligt skollagen ska det anmälas till rektorn om det framkommer att en elev befaras inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn ska då se till att ele-

vens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

På Ekholmsskolan utreds eleverns behov då det framkommer att en elev befaras inte nå målen eller kunskapskraven som minst ska uppnås. Av intervju med lärare och skolans elevhälsa framkommer dock att en del uppfattar att elever inte får det stöd som de har rätt till. Trots stöttning av bland annat ett väl fungerande elevhälsoteam, finns elever vars studiesituation skolan inte kan hantera enligt lärare. I vissa fall nöjer sig skolan med att eleverna närvarar på lektionerna utan att störa, men egentligen deltar dessa elever inte i undervisningen. Lärare beskriver att för en del elever som har svårigheter läggs stort ansvar på eleven själv att ändra sitt beteende och att förändring av undervisningen inte alltid sker. Ovanstående medför att elever inte alltid får det särskilda stöd som de har rätt till.

Av rektorsintervju framgår att rektorn anser att skolans verksamhet är planerad så att eleverna ges möjlighet att få det stöd som de har rätt till. Rektorn ordnar organisatoriskt så att lärarna ska ha möjlighet att rikta resurser till särskilda grupper eller elever. Exempelvis parallellläggs vissa ämnen för två klasser med tillgång till tre lärare. Det framgår dock av tillsynen att lärarna kan behöva mer stöd och styrning så att dessa möjligheter används fullt ut för att anpassa undervisningen till elevernas behov och förutsättningar.

Av tillsynen framgår att elever uppfattar att de som riskerar att inte nå målen/kunskapskraven ska välja matematik, engelska eller svenska som elevens val för att få särskilt stöd. Språkval används också för att ge eleverna särskilt stöd i svenska, engelska och även i andra ämnen. Detta är inte förenligt med författningarna.

Då det framkommer olika uppfattningar om elever får särskilt stöd i tillräcklig omfattning, måste rektorn säkerställa att de elever som behöver särskilt stöd får det stöd som de har rätt till. Rektorn måste också se till att elevens val och språkval inte används som stödåtgärder. Skolinspektionen ser positivt på att det på skolan pågår ett utvecklingsarbete gällande processen för att ge eleverna särskilt stöd.

Åtgärdsprogrammets innehåll

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Ekholmsskolan utarbetar åtgärdsprogram för elever som ska ges särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram som utarbetats på skolan under läsåret 2011/2012. Av flera åtgärdsprogram går det inte att utläsa vilket/vilka ämne(n) det gäller. Det är otydligt hur beskrivna behov och insatser är relaterade till kunskapskraven. En elev ska till exempel "klara kunskapskraven" (oklart vilka och i vilket ämne) genom bland annat "dubbel uppsättning böcker hemma" och "extrastöd under elevens valtid".

Av tillsynen framgår att åtgärdsprogrammen på skolan följs upp och utvärderas. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknar dock information om hur

åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogrammet fattas.

Under den tid tillsynen pågått har rektorn inkommit med en reviderad mall för beslut om åtgärdsprogram, som skolenheten nu använder. Mallen anger att det i dokumentet ska beskrivas hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Mot bakgrund av att bristen rättats till avstår Skolinspektionen från ingripande i denna del.

I både tidigare mallar och den mall som nu ska användas av skolan framgår att behov och åtgärder ska beskrivas. Som framgår ovan bedömer Skolinspektionen att behov och åtgärder beskrivs ot tydligt. Rektorn måste därför se till att denna brist rättas till.

Beslut om anpassad studiegång

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får rektorn besluta om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Vidare följer av förvaltningslagen att det normalt måste finnas en motivering till ett beslut.

Enligt Skolinspektionen måste ett beslut om anpassad studiegång vara väl underbyggt och dokumenterat, då det kan innebära en reducerad lärotid och därmed få långtgående konsekvenser för en elev. Beslutet ska innehålla en motivering där det bland annat ska framgå vilka pedagogiska överväganden som ligger till grund för beslutet samt hur undervisningen behöver anpassas till omfattning och innehåll utifrån elevens specifika behov.

Skolinspektionen har tagit del av ett par beslut om anpassad studiegång som fattats på Ekholmsskolan vårterminen 2012. Den motivering som finns i besluten är bristfällig, då den enbart anger hur undervisningen behöver anpassas till omfattning och innehåll och inte vilka pedagogiska överväganden som legat till grund för beslutet.

Under den tid tillsynen pågått har rektorn inkommit med reviderad mall som ska användas för beslut om anpassad studiegång. I denna anges att det av motiveringen ska framgå hur undervisningen ska anpassas till omfattning och innehåll samt vilka pedagogiska överväganden som ligger till grund för beslutet. Skolinspektionen anser därmed att bristen är rättad och avstår därför från ingripande i denna del.

Beslut om särskild undervisningsgrupp

Skollagen anger att om det finns särskilda skäl, får rektor besluta om att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör. Vidare följer av förvaltningslagen att det normalt måste finnas en motivering till ett beslut.

Enligt Skolinspektionen måste ett beslut om att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp vara väl underbyggt och dokumenterat. Beslutet ska innehålla en motivering där det bland annat ska framgå vilka pedagogiska överväganden som ligger till grund för beslutet samt på vilket sätt stödet ska ges, enskilt eller i en annan undervisningsgrupp, utifrån elevens specifika behov. Ett beslut om placering i

en särskild undervisningsgrupp bör alltid vara begränsat i tid och placeringen ska regelbundet omprövas.

På Ekholmsskolan går ett antal elever med fysiska funktionshinder. Dessa har på grund av sina handikapp i varierande omfattning undervisning utanför den ordinarie klassen, för att de ska få det särskilda stöd som de har rätt till. Några elever har huvuddelen av sin undervisning utanför ordinarie klass. Rektorn har dock inte fattat beslut om enskild undervisning eller undervisning i annan undervisningsgrupp för dessa elever.

Rektorn måste se till att beslut fattas enligt författningarnas krav för de elever som får särskilt stöd enskilt eller i en annan undervisningsgrupp.

Författning:

3 kap. 8, 9, och 11 §§ skollagen
20 § förvaltningslagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Skriftliga bedömningar uppfyller inte författningarnas krav.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:*Skriftliga bedömningar*

Elever i grundskolan som läsåret 2010/11 har fått betyg i årskurs 8 och som fullföljer utbildningen under läsåret 2011/12 ska i årskurs 9 få betyg enligt 1985 års skollag. I bedömningen av området "bedömning och betygssättning" har Skolinspektionen i de fall det är relevant för elever i årskurs 9 utgått från 1985 års skollag med tillhörande förordningar.

Enligt 1994 års grundskoleförordning ska en skriftlig bedömning av elevens kunskaper i ämnet ges om eleven inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret. Av bedömningen kan också framgå de stödåtgärder som har vidtagits. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga bedömningar som utfärdats på Ekholmsskolan vårterminen 2011. I flera exempel framgår inte vilka mål eleven nått. Rektorn måste därför säkerställa att samtliga skriftliga bedömningar som utfärdas uppfyller författningarnas krav.

Utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner

Av skollagen framgår att minst en gång per termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Vidare framgår av skollagen att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av Skolverkets allmänna råd "Utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen" (SKOLF 2012:16), och kommentarer till dessa, framgår att skriftliga individuella utvecklingsplaner konkret bör beskriva vilka insatser som skolan ska göra, och vad eleven och vårdnadshavaren kan göra, för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Vidare framgår att lärare inte bör använda den nationella betygsskalan i utvecklingsplanen. Dessutom framgår att i de fall omdömen utformas som symboler, exempelvis ett kryss, så är det angeläget att läraren kompletterar omdömet med en mer nyanserad beskrivning i löpande text.

Av tillsynen framgår att det på Ekholmsskolan i någon klass inte genomförts utvecklingssamtal med alla elever och vårdnadshavare vårterminen i årskurs 9.

I de skriftliga individuella utvecklingsplanerna för elever i årskurs 9 ges heller inte skriftliga omdömen i de ämnen de undervisas i enligt författningarnas krav. Det anges med ett kryss huruvida eleven ännu inte nått målen, uppnått målen eller med råge nått målen. Kryssen kompletteras med en ämnesutvärdering där det inte alltid sker en koppling till kunskapskraven, eller med en kortare uppsats där eleven själv reflekterar över sin skoltid på Ekholmsskolan. Utvecklingsplanen sammanfattar dessutom inte de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har även tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner för elever i årskurs 7 som utarbetats under vårterminen 2012. Omdömena relaterar i hög grad till betygsbeteckningarna A-E. I en del fall saknas kompletterande information helt. Inte heller framgår alltid konkret och tydligt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I planerna förekommer också beskrivningar och värderingar av elevens personliga egenskaper som "är flitig" och "ganska självständig". Detta ska inte förekomma i de omdömen som ges.

Sammantaget behöver rektorn säkerställa att utvecklingssamtal genomförs minst en gång per termin. Rektorn måste också se till att skriftliga individuella utvecklingsplaner utarbetas enligt författningarnas krav, så att dessa kan vara ett verktyg för att syn-

liggöra elevens kunskapsutveckling och utvecklingsmöjligheter för elev och vårdnadshavare.

Författning:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

10 kap. 12 och 13 §§ skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar som pedagogisk ledare och chef.

Motivering:

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorerna ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av Lgr 11 framgår att rektorerna som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorerna ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorerna har ansvaret för skolans resultat.

Enligt Skolinspektionen förutsätter ovanstående krav att rektorerna, som chef för lärarna, måste hålla sig informerad om hur undervisningen vid skolenheten bedrivs och vilka resultat som uppnås. Detta för att kunna utveckla utbildningen.

På Ekholmsskolan finns två rektorerna. En rektor har ett övergripande ansvar för utbildningen på skolan. Den andra rektorerna har särskilt ansvar för de elever som har rörelsehinder. Se vidare beskrivning och bedömning under avsnittet "Ledningsstruktur och organisering av utbildningen". Följande beskrivning och bedömning gäller den rektor som har det övergripande ansvaret.

Skolans kvalitetsredovisning och andra dokument visar skolans utvecklingsarbete. Av intervjuer med rektorerna och lärarna framgår dock att arbetet med att analysera skolans resultat i förhållande till den undervisning som bedrivs behöver utvecklas. Detta framkom också som ett förbättringsområde för Ekholmsskolan i Skolinspektionens kvalitetsgranskning Rektors ledarskap som genomfördes år 2010. Rektorerna presenterar skolans resultat i siffror för personalen, men någon djupare analys av resultaten sker inte. Exempelvis behöver de stora skillnaderna beträffande andelen flickor respektive pojkar som får betyget MVG analyseras, vilket inte görs idag. Detta påpekades redan i den utbildningsinspektion som genomfördes år 2005.

Rektorerna har under den tid som tillsynen pågått uppgivit att en studiedag ägnats åt att analysera skolans resultat för att se mönster mellan klasser, grupper av elever och mellan olika år. Arbetslagen har då även haft i uppgift att beskriva ämnes/arbetslagets utvecklingsbehov med utgångspunkt i analysen. Skolinspektionen ser positivt på detta initiativ.

I Skolinspektionens kvalitetsgranskning Rektors ledarskap framkom ytterligare ett förbättringsområde för skolan. Granskningen visade att rektorn, tillsammans med lärarna, behöver utveckla arbetsformer för lektionsbesök och för att ge återkoppling till lärarna på den direkta undervisningssituationen. Av tillsynen framgår att detta inte har skett. Tillsynen visar att rektorns insyn i den dagliga verksamheten behöver förbättras. Det framkommer också att lärarna önskar mer stöttning och återkoppling från rektorn.

Utifrån ovanstående bedömer Skolinspektionen att rektorn måste utveckla arbetsformer för att säkerställa god insyn i det dagliga arbetet. Det behövs bland annat för att lärarna ska kunna få kontinuerlig pedagogisk ledning, och för att rektorn ska kunna säkerställa att eleverna får den utbildning som de har rätt till.

Författning:

2 kap. 9 § skollagen

4 kap. 4 § skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen**Bedömning:**

Skolenhetens ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Motivering:

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Av proposition 2009/10:165 framgår att det ska vara tydligt för skolans personal, elever och elevernas föräldrar, vem som har ansvaret för ledningen och samordningen av det pedagogiska arbetet, liksom för verksamhetens inre organisation och vad detta ansvar innebär. En elev ska aldrig kunna ha mer än en rektor.

På Ekholmsskolan finns två rektorer. En rektor har ett övergripande för Ekholmsskolan. Dessutom finns ytterligare en rektor som sköter det operativa runt elever som är rörelsehindrade. Han är även arbetsgivarföreträdare för personalen som enbart arbetar med dessa elever. Den rektor tar också beslut som gäller rörelsehindrade elever, exempelvis om anpassad studiegång.

Tillsynen visar att i praktiken har rektorerna ett gemensamt ansvar för de rörelsehindrade elevernas utbildning, samtidigt som vissa uppgifter är tydligt delgivna rektorerna för de rörelsehindrade eleverna. I intervjuer med rektorerna framgår att ansvarsfördelningen inte är tydligt, då båda rektorerna anser sig ansvara för rörelsehindrade elevers utbildning.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att det finns två rektorer för skolenheten och att en del elever har två rektorer. Detta strider mot författningarna. Huvudmannen måste se till att det pedagogiska arbetet på skolenheten leds och samordnas av endast en rektor och att samtliga elever endast har en rektor.

Författning:

2 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning:**

Språkval erbjuds inte enligt författningarnas krav.

Skolan har inte fungerande rutiner för närvarokontroll och rapportering av långvarig frånvaro till huvudmannen.

Motivering:*Språkval*

Av skolförordningen framgår att som alternativ till franska, spanska och tyska ska en elev få välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Eleverna på Ekholmsskolan har vid tidpunkten för tillsynen inte möjlighet att välja modersmål eller teckenspråk som språkval. De kan heller inte välja antingen svenska eller engelska. Istället erbjuds dessa ämnen i kombination, som "sven". Av intervju med rektorn, lärare och elever framkommer att undervisning i "sven" används delvis som stöd i ämnena svenska och engelska, och även i andra ämnen. Enligt elever och lärare kan eleverna också använda tiden för "sven" till att göra läxor i andra ämnen.

Rektorn uppger under tillsynens gång att eleverna i fortsättningen erbjuds samtliga alternativ som språkval. Eftersom bristen därmed är rättad avstår Skolinspektionen från ingripande i denna del. Rektorn måste dock fortfarande säkerställa att språkval inte används för att ge särskilt stöd eller för läxläsning i olika ämnen.

Frånvarorapportering

Av skollagen framgår att om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Särskilda skäl, som kan medföra att frånvaron rapporteras nästkommande dag, är enligt proposition 2009/10:165 om skolan inte hinner få uppgift om frånvaro, till exempel för att frånvaron avser lektioner som genomförs på annan skola.

Av intervju med lärare på Ekholmsskolan framgår att lärarna ska föra in ogiltig frånvaro i ett dataprogram. Detta sker dock inte alltid samma dag som eleven uteblivit från undervisningen. Det varierar också om, och när, lärarna tar kontakt med vårdnadshavare. Lärarna uppfattar inte att det finns någon tydlig rutin beträffande frånvarorapportering, förutom att frånvaro ska inrapporteras.

Rektorn har under tillsynens gång inkommit med ett dokument som visar rutiner för kontroll av närvaro och frånvarorapportering för läsåret 2010/2011. Rektorn uppger att dessa ska aktualiseras på kommande personalmöte.

Enligt rektorn fungerar inte rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen i dagsläget. Detta beror bland annat på att rektorn inte har samlad information om hur frånvaron bland eleverna ser ut på skolan.

Sammantaget måste rektorn säkerställa att lärarna rapporterar elevers frånvaro enligt författningarnas krav. Rektorn behöver också se till att huvudmannen får kännedom om långvarig frånvaro, så att huvudmannen kan ta sitt ansvar för att eleverna fullgör sin skolplikt och får sin rätt till utbildning.

Författning:

7 kap. 17 och 22 §§ skollagen

9 kap. 6 § skolförordningen

10 kap. 4 § skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Skolinspektionen har tagit del av nationell statistik som visar elevernas kunskapsresultat i årskurs 9. Under den senaste tioårsperioden har andelen elever som når målen i alla ämnen varierat mellan 75,2 och 90,2 procent.

Av statistiken från år 2011 framgår att 83,5 procent av de 115 eleverna når målen i alla ämnen. Lägst resultat nås i de naturorienterande ämnena, där ungefär 92 procent av eleverna når målen. Det genomsnittliga meritvärdet för samtliga elever är 210,1, vilket är i paritet med genomsnittet för riket. Flickornas genomsnittliga meritvärde på 213,2, är högre än pojkarnas 207,0.

Skillnaden mellan flickor och pojkar när det gäller andelen som har betyget Mycket väl godkänt är i flera ämnen mycket stor. I exempelvis ämnena idrott och hälsa, musik och engelska får betydligt fler pojkar detta betyg. Förhållandet är det omvända bland annat i ämnena svenska, bild och religion.

Elever, lärare och skolledning uppger att skolan är lugn och trygg för eleverna.

Beskrivning av Ekholmsskolan

Ekholmsskolan ingår i det södra skolområdet i Linköping. På skolan går cirka 320 elever i årskurserna 7–9. Huvuddelen av skolans elever går sina första skolår på Fredriksbergsskolan, Blästadsskolan, Kvinnebyskolan eller Hjulsbroskolan.

Skolan erbjuder inriktning mot naturorienterande ämnen och matematik. Detta innebär att de elever som väljer den inriktningen har matematik och naturorienterande ämnen som elevens val. Skolan har speciellt anpassade lokaler för elever i årskurserna 7–9 med rörelsehinder. På skolan finns också grundsärskola som beskrivs och bedöms i ett annat beslut.

Lärare och elever är indelade i tre arbetslag och även i olika ämneslag. På skolan finns två rektorer och en biträdande rektor.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Malin Lundquist och Sofia Lindstrand samt undervisningsråd Eleonor Duvander deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Josefin Brüde Sundin
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen.

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen och bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Tillsynen inriktas vanligtvis mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**. Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys görs i vissa fall en begränsad tillsyn som inte omfattar alla områden.

Skolinspektionens tillsyn avser att visa i vilken utsträckning kommunens verksamhet inom de granskade områdena och vid den aktuella tidpunkten, *avviker* från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Den avser alltså inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i kommunens skolväsende.

Enligt övergångsbestämmelserna i lag om införande av skollagen samt i skolförordningen ska vissa bestämmelser om betyg i 2010 års skollag och 2011 års skolförordning inte tillämpas för elever i årskurs 9 under läsåret 2011/2012. Istället gäller bestämmelser i 1994 års grundskoleförordning. Enligt övergångsbestämmelsen i förordning om den nya läroplanen (Lgr 11) ska förordningen om 1994 års läroplan (Lpo 94) fortsätta gälla för elever i årskurs 9 i grundskolan under läsåret 2011/2012. Till följd av övergångsbestämmelserna redovisas även de bestämmelser som gäller för elever i årskurs 9 i författningshänvisningarna.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den aktuella skolan redovisas.¹ Skolinspektionens bedömning av kommunens ansvarstagande för förskola och annan pedagogisk verksamhet, fritidshem och vuxenutbildning redovisas i separata beslut. Iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen sammanställs i ett beslut (kommunbeslut).

Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat, samt på den information som inhämtas via intervjuer och observationer under Skolinspektionens besök i verksamheten. I underlaget ingår också en enkätundersökning riktad till elever, föräldrar och personal genomförd i Skolinspekt-

---

¹ Samtliga beslut går att finna på Skolinspektionen hemsida: www.skolinspektionen.se.

ionens regi.² Även information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Företrädare för kommunen ges möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter innan Skolinspektionen fattar beslut. Alla beslut kompletteras också med en muntlig återrapportering till företrädare för kommunen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor/förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som har vidtagits i kommunen, på skolorna och i övriga verksamheter inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

---

² Resultat från enkätundersökningen återfinns för respektive skola i Skolverkets databas SIRIS, se www.skolverket.se.